

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräistä siihen liittyvistä laeista (HE 186/2022 vp)

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry (jäljempänä SVELL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja lausuu hallituksen esityksestä eläinten hyvinvointilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa.

Yleiset kommentit

Lainsäädännön täsmentäminen ja keskusviranomaisen antama ohjaus

Ehdotettu laki sisältäisi runsaasti avointa sääntelyä, ja sääntelyä on useissa tapauksissa tarkoitus tarkentaa asetustasoisella sääntelyllä.

Asetuksenantovaltuuksien ripeä ja laajamittainen käyttäminen on välttämätöntä valvonnan yhdenmukaisuuden vuoksi. Jotta eläinten hyvinvointia voidaan edistää ja eläimiä suojella parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta, kuten ehdotetun lain 1 §:ssä esitetään, ehdotettavaa lakia on kiireellisesti täsmennettävä asetustasoisella sääntelyllä.

Eräissä tapauksissa valvonnan tehokas ja yhdenmukainen toteuttaminen on käytännössä mahdotonta ennen asetustasoisen sääntelyn antamista. Esimerkiksi eläinjalostusta koskevaa sääntelyä on pyritty ehdotetulla lailla tarkentamaan aiemmasta, mutta sääntely on edelleen niin joustavaa, että valvonnassa on mahdotonta noudattaa yhtenäisiä kriteerejä eri puolella Suomea ilman tarkentavaa, asetustasoisia sääntelyä tai keskusviranomaisen ohjausta.

Maa- ja metsätalousministeriön on varmistettava, että Ruokavirasto toteuttaa säädettyä ohjausfunktioita erityisesti luonteeltaan avoimen sääntelyn osalta. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että Ruokavirasto toteuttaa ohjausfunktioita myös hallintomenettelyä, erityisesti hallintopakkokeinoja, koskevien soveltamisohjeiden osalta, eli että nämä ohjeet ovat muiden laissa mainittujen viranomaisten käytettävissä viimeistään lain voimaantullessa.

Hallintomenettelyn monimutkaisuus

Ehdotetussa laissa tulisi ottaa huomioon, että lakia tulkitsevat ja soveltavat pääasiassa sellaiset virkamiehet ja viranhaltijat, joiden pätevyysvaatimuksiin ei kuulu juridista koulutusta. Erityisesti hallituksen esityksen hallintopakkokeinoja koskeva sääntely on tarpeettoman monimutkaista. Esityksestä saa vaikutelman, että on pyritty varautumaan tilanteisiin, joita käytännön valvonnassa ei kohdata lainkaan tai vain erittäin harvoin. Tämä johtanee siihen, että sääntely on osin huomattavan yksityiskohtaista, ja jotkin säännökset tulevat sovellettavaksi vain erittäin harvoin. Tämä liiallinen yksityiskohtaisuus vaikeuttaa esitetyn lain jokapäiväistä käyttöä ja asettaa tarpeettomia haasteita tavanomaiselle hallintomenettelylle. Lakiin säädettävää hallintopakkokeinojen valikoimaa tulisi yksinkertaistaa ja selkeyttää esitetystä.

Epätasälliset siirtymäajat

Jotta siirtymäaikojen yhdenvertainen valvonta olisi mahdollista, tulee siirtymäaikojen olla määritelty yksiselitteisesti päivämäärinä. Käyttöikään kytkettyä oikeutta jatkaa eläinten hyvinvointia häiritsevää toimintaa ei tule säätää. Käytännön valvonnassa tavataan säännöllisesti eläintenpitopaikkoja, joiden käyttöikä on yli 50 vuotta, ja joitain jotka ovat jopa yli 100 vuotiaita. Käyttöikä on siten huomattavan joustava käsite, eikä 2020-luvulla voimaan tulevassa lainsäädännössä voida todeta hyväksyttäväksi esimerkiksi nautojen pitämistä parressa kytkettynä vielä 2100-luvulla. Lisäksi erityisesti porsimishäkkien kohdalla rakenteiden käyttöikää voidaan jatkaa peruskorjauksella määräämättömän pitkän aikaa eikä tällä tavalla siirtymää pois näiden rakenteiden käytöstä tulisi lainkaan.

Yksityiskohtaiset kommentit

Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Sellaisia eläimiä, jotka eivät sopeudu ihmisen huostassa olemiseen ei pitäisi saada lainkaan pitää. Lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 49/1992) mukaan eläintä ei saa pitää lemmikkinä, jos eläin ei sopivasta ruokinnasta ja juotosta, riittävästä liikunnasta ja karkaamisen estämisestä huolimatta sopeudu ihmisen huostassa olemiseen.

Lain 8 §:ssä säädettäisiin eläimistä ja eläinlajeista, joita saa pitää seura- ja harrastuseläiminä. Vastaavasti lain 12 §:ssä säädettäisiin eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin ja käsittelyyn. Samassa 12 §:ssä on kuitenkin tarpeen säätää vielä selvästi siitä, että eläimiä, joiden riittävä totuttaminen käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin ei ole mahdollista, ei saa pitää seura- ja harrastuseläiminä. Riittävä käsiteltävyys riippuisi eläinlajista, koska kaikkien eläinlajien asianmukainen hoitaminen ei edellytä samanlaista määrää eläimen käsittelyä.

Valvonnassa on tavattu tapauksia, joissa tietämättömät yksityishenkilöt ja yhdistykset ottavat hoitoonsa puolivilleissä tai villeissä kissapopulaatioissa syntyneitä ja kasvaneita kissoja. Näiden eläinten totuttaminen käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin edellyttää sekä osaamista että huomattavia ajallisia resursseja. Toimijoilla ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa ole riittäviä resursseja huolehtia siitä, että eläinten hyvinvointi turvataan riittävällä tavalla sillä aikaa, kun eläimet totutetaan käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin. Mikäli kissoja ei totuteta asianmukaisesti tavanomaiseen käsittelyyn, jo ihmisen läsnäolo aiheuttaa kissalle stressiä ja kärsimystä. Myös eläinten tarkastaminen ja välttämättömien hoitotoimenpiteiden tekeminen aiheuttaa kissalle kärsimystä. Lisäksi käsittelyyn totuttamattomien kissojen hoitaminen on myös hoitajalle haastavaa, minkä vuoksi kissojen hoidossa todetaan usein laiminlyöntejä.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kipua aiheuttavien toimenpiteiden yhteydessä käytettävän kivunlievityksen tulee olla riittävän tehokasta ja kipua tulee lieventää parhaalla käytettävissä olevalla tavalla. Kivunlievitystä koskevaa sääntelyä tulee täsmentää.

Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Perusteluissa tulee yksiselitteisesti todeta, että laumaeläinten osalta olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen edellyttää laumassa pitämistä, eikä laumaeläimiä siksi saa pitää yksin muuten kuin eläinlääketieteellisestä syystä. Lauman osalta tulee alleviivata sitä, että laumaeläin edellyttää laumakseen lähtökohtaisesti lajitoveria, eikä hevoselle riitä seuraksi esimerkiksi kani tai lampaalle vuohi. Koiralle sen sijaan riittää laumaksi ihminen. Vastaavasti sellaiseen lajiin kuuluvien eläinten, jotka eivät ole laumaeläimiä, tulee saada lajityypillinen tila ja tapa elää. Kissa on tyyppiesimerkki eläinlajista, jota ei tule pitää suurissa laumoissa.

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Kesäaikaa tai vaikeasti tavoitettavaa laidunta ei kuitenkaan ole yksiselitteisesti määritelty, joten näiden yhdenmukainen valvonta ei ole mahdollista.

Tavanomaisesti vaikeapääsyinen kesälaidun, kuten saari, on tavanomaista laidunta riskialttiimpi pitopaikka. Eläinten hyvinvointi ja riittävä hoito ei saa olla riippuvaista eläinten pitopaikasta tai valitusta pitotavasta.

Myös vaikeasti tavoitettavilla laitumilla voidaan noudattaa eläinten tarkastusvelvollisuutta käyttämällä esimerkiksi videovalvontaa tai pienoislennokkeja. Eläimiä ei tule saada hylätä vaikeasti tavoitettaville laitumille.

Tästä ja muistakin ehdotetuista poikkeuksista tulee luopua ja edellyttää, että kaikki eläimet on tarkastettava päivittäin.

25 § Eläinjalostus

SVELL pitää kiitettävänä, että eläinjalostusta pyritään sääntelyllä ohjaamaan eläinten hyvinvointia huomioon ottavaan suuntaan. Ehdotettu sääntely on kuitenkin luonteeltaan avointa ja edellyttää väistämättä tarkentavaa, asetustasoista sääntelyä.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan perustamiseen ei tule erityisesti kannustaa, sillä toiminnan merkittävä laajentuminen ei ole toivottavaa. Ehdotuksesta tulisi poistaa viittaus ehdotetun lain 61 §:ään, sillä toiminta tulisi säätää luvanvaraiseksi.

Eläinten pitopaikka

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Ehdotetun pykälän 2 momentilla kiellettävien parsinavettojen ja porsitushäkkien käytöstä tulisi säätää täsmällisellä siirtymäajalla, eikä perusteluissa käytetyllä ilmaisulla "käyttöiän loppuun saakka".

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Eläinkilpailun järjestäjälle tulee säätää velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointimääräysten rikkomisesta eläinsuojeluviranomaiselle ja poliisille.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Eläinten kanssa harrastaminen lisää kokonaisuudessa eläinten hyvinvointia selvästi enemmän kuin mitä eläinten kanssa harrastamisen yhteydessä tapahtuvat satunnaiset vahingot ja loukkaantumiset vähentävät eläinten hyvinvointia. Perusteluissa on liiallisesti korostettu eläinkilpailuihin liittyviä riskejä.

Jos pienimuotoisten eläinkilpailujen järjestämiseen edellytetään jatkossa laajasti merkittäviä kuluja tarkoittavan kilpailueläinlääkärin läsnäoloa, tämä johtaa todennäköisesti johonkin kolmesta seurauksesta: 1) pienimuotoinen eläinkilpailutoiminta loppuu, 2) pienimuotoisista eläinkilpailuista tulee huomattavasti nykyistä kalliimpia tai 3) pienimuotoisten kilpailujen väitetään olevan harjoituksia, joissa vaatimusta kilpailueläinlääkärille ei ole. Mikään näistä vaihtoehdoista ei ole erityisen toivottava.

Jotta pienimuotoinen eläinkilpailutoiminta voisi olla laillisena jatkossa mahdollista, tulisi asetustasolla säätää siitä, minkälaisista eläinkilpailuista tulee tehdä ilmoitus eli minkälaisissa eläinkilpailuissa edellytetään kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Tämän vuoksi pykälässä tulisi säätää valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus.

Myös eläinnäyttelyiden järjestäjille tulisi säätää eläinkilpailuja vastaava velvollisuus järjestää eläinlääkäri valvomaan eläinten hyvinvointia näyttelyssä. Näyttelyissä esitetään usein eläimiä, jotka ovat esimerkiksi rakenteellisesti niin sairaita, että niitä ei tulisi saada esittää. Näyttelyiden järjestäjät tai tuomarit eivät näiden eläinten esittämistä välttämättä estä, joten paikalla tulisi olla eläinlääkäri, joka voi valvoa esitettävien eläinten hyvinvointia.

Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Kiertäviä eläinnäyttelyitä ei tulisi sallia. Eläinten jatkuva kuljettaminen aiheuttaa niille tarpeetonta kärsimystä ja voi johtaa siihen, että eläimet viettävät pääosan elämästään pelkästään kuljettamiseen riittävässä tiloissa. Eläimille aiheutuvan hyvinvointihaitan vuoksi kiertävät eläinnäyttelyt tulisi kieltää.

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan tulisi olla luvanvaraista, jotta sen edellytysten ennakkotarkastaminen ja toiminnan valvominen olisi mahdollista riittävällä tavalla.

63 § Luettelon pitäminen

Eläinluettelon sisällöstä ei säädettäisi ehdotetulla lailla, vaan myöhemmin annettavalla asetuksella. Eläinluettelon pitämistä ei kuitenkaan voi tehokkaasti valvoa ennen alemmanasteisen sääntelyn antamista, koska luettelon sisällölle ei tässä vaiheessa annettaisi mitään vaatimuksia. Ehdotettu sääntely ei siten edistäisi luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvontaa ennen asetustasoisen sääntelyn antamista.

Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajilta tulee edellyttää sellaisen eläinluettelon pitämistä, joka mahdollistaa toiminnan tehokkaan valvonnan. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajilta tulee edellyttää eläinyksilökohtainen kirjanpito eläimen löytöpaikasta, tulopäivästä ja -syystä, eläimen saamasta eläinlääketieteellisestä hoidosta sekä tieto eläimen palauttamisesta luontoon, toimittamisesta eläintarhaan, kuolemasta tai lopettamisesta. Lisäksi hoitolatoiminnan harjoittajan tulisi pyrkiä tunnistamaan eläimen laji joko välittömästi tulopäivänä tai viipymättä sen jälkeen, jotta rauhoitetut ja uhanalaiset eläimet voidaan tunnistaa.

Valvonta

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Valvontaviranomaisille ei tulisi säätää nykyistä sisällöllisesti laajempaa neuvontavelvollisuutta. Eläinten hyvinvointiin liittyvää neuvontavelvoitetta tulisi sen sijaan mahdollisesti rajoittaa ja kohdistaa vain niihin viranomaisiin, joilla on eläinlääketieteellinen koulutus. Viranomaisen tulisi voida keskittyä lainsäädännön noudattamisen valvontaan ja neuvoilla pyrkiä opastamaan eläinten pitäjiä siinä, miten eläimiä tulee lain mukaan pitää.

Perusteluissa lavennetaan viranomaisen vastuuta lainsäädännön vaatimusten selvittämisestä eläimen omistajalle tai pitäjälle myös esimerkiksi eläintenpitoon liittyvien hyvien käytäntöjen, eläinten ruokinnan, muun hoidon, liikunnan, käyttäytymisen ja kouluttamisen neuvontaan. Viranomaiselta ei voida edellyttää kaikkien eläinlajien ruokinnan, hoidon, liikuttamisen, käyttäytymisen tai kouluttamisen kattavaa tuntemista, yli sen mitä vaaditaan lainsäädännön noudattamiseen.

Neuvontavelvollisuuden edellyttämä asiantuntemus on laajempi kuin valvonnan toteuttamisen edellyttämä asiantuntemus. Valvonnassa voidaan apuna käyttää asiantuntijoita, mutta neuvonta on viranomaisen vastuulla.

Tarkastushavaintojen dokumentointi

80 § Tiedonsaantioikeus

SVELL pitää kiitettävänä, että viranomaisen tiedonsaantioikeutta on laajennettu. Viranomaisen tiedonsaantioikeuden laajentaminen on omiaan tehostamaan valvontaa ja edistämään ehdotetun lain tavoitteiden toteutumista.

Perusteluissa tulisi nimenomaisesti mainita, että tiedonsaantioikeus kattaa myös eläinlääkintähuoltolain 12 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Lausuntokierroksen jälkeen kuulemispoikkeusta laajennettiin ehdotetun lain 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Mainitussa säännöksessä viitataan kuitenkin saman pykälän 1 momenttiin, joten viittausketju on epäjohdonmukainen ja kuulemispoikkeus tulisi laajentaa ehdotetun lain 98 §:n 1 momenttiin.

85 § Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista

Ehdotetun lisäksi tulisi säätää, että eläinten pitäjä on velvollinen avustamaan viranomaista tarvittaessa myös tämän lain nojalla annetun päätöksen täytäntöönpanossa.

87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Ruokavirastolle rajoittamaton oikeus määrätä muille eläinsuojeluviranomaisille siitä, miten heidän tulee ilmoittaa Ruokaviraston pyytämiä tietoja. Ruokavirastolle säädettävän oikeuden tulisi olla tarkkarajaisempi. Lisäksi sen tulisi sisältää velvoite, jonka mukaan mainittu ilmoitusten antaminen ei saa aiheuttomasti eikä kohtuuttomasti varata valvonnan resursseja ja siten häiritä varsinaista eläinten hyvinvoinnin valvontaa.

Hallinnolliset pakkokeinot

92 § Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta

Lausuntokierroksen perusteella sanamuotoa muutettiin siten, että "valvontaviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin" muutettiin muotoon "valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin". Säännöksen yksityiskohtaisia perusteluja ei ole kuitenkaan muutettu vastaamaan nyt ehdotettua sääntelyä.

Säännös viranomaisen erityisestä velvollisuudesta toimia on tarpeeton, sillä hallintolain 23 §:ssä tarkoitettu velvollisuus käsitellä hallintoasia ilman aiheutonta viivytystä kattaa jo toimimisvelvoitteen. Valvontaeläinlääkärit pyrkivät hoitamaan tälläkin hetkellä kaikki tehtävänsä, eikä mitään erityistä toimintavelvoitetta ole tarvittu. Syy eläinsuojeluasioiden pitkiin käsittelyaikoihin on ensisijaisesti liian vähäisissä resursseissa eikä haluttomuudessa puuttua eläinten hyvinvoinnin laiminlyönteihin.

95 § Kielto

Ehdotuksen pykälät 93, 95 ja 96 tulisi yhdistää voimassa olevan lain 42 §:ää muistuttavaksi säännökseksi. Nykyisen lain 42 §:n soveltamisessa ei ole käytännössä ollut ongelmia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetusta väliaikaisesta kiellosta ei tulisi säätää. Voimassa olevan eläinsuojelulain 42 §:ssä tarkoitettu kiello voidaan asettaa kiireellisesti kuulemalla asianosaista suullisesti välittömästi tarkastuksen päätyttyä, minkä jälkeen suullinen päätös kiellosta voidaan antaa tiedoksi välittömästi ja kielloa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen muuta päättä. Suullisesti annettu päätös tulee saattaa viipymättä kirjalliseen muotoon. Jos välittömälle kiello on perusteet, se voidaan asettaa välittömästi tarkastuksen päätyttyä.

98 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

SVELL pitää kiitettävänä, että säännöksellä mahdollistetaan eläimen myynnin lisäksi myös eläimen muu luovuttaminen. Kiireellisenä toimenpiteenä omistajaltaan pois otettujen eläinten rahallinen arvo on usein vähäinen, eikä näiden eläinten myynti ole usein käytännössä mahdollista. Se, että rahallisesti vähäarvoiset eläimet voidaan kuitenkin luovuttaa vastikkeetta esimerkiksi eläinsuojeluyhdistykselle, on ehdotettavan lain hengen mukaista. Lisäksi SVELL pitää kiitettävänä, että eläin voidaan lopettaa viipymättä myös käyttäytymisen perusteella todetun kärsimyksen vuoksi.

Perustelujen mukaan ehdotettua pykälää ei voisi lainkaan soveltaa, jos vaara eläinten hyvinvoinnille on vähäinen, vaikka laiminlyönti olisi toistuva. Ehdotetun lain hallinnollisten pakkokeinojen valikoima ei kuitenkaan kata tilanteita, joissa laiminlyönti on toistuva tai pitkäaikainen, mutta aiheuttaa eläimelle vain vähäistä hyvinvointihaittaa, silloin kun uhkasakon käyttöä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Tällaiset tilanteet jäisivät yksinomaan rikosprosessin varaan.

Pykälän perusteluissa todetaan, että eläinsuojeluvalvonnassa on esiintynyt tilanteita, joissa viranomaiset antavat voimassa olevan lain 42 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä vaikka eläinten hyvinvointi edellyttäisi lain 44 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Kynnys ryhtyä näihin lopullisiin toimenpiteisiin voi olla korkea, sillä viranomaisten asiantuntemus keskittyy eläinten hyvinvoinnin arviointiin eikä eläinten omistajien omaisuuteen tai elinkeinon liittyviin seikkoihin. Tehokkaiden hallintopakkokeinojen käyttöä edistäisi se, että eläintenpitäjän oikeuksiin ja asemaan voimakkaimmin vaikuttavien päätösten valmistelutyössä eläinsuojeluviranomaisella olisi käytettävissä oikeudellista asiantuntemusta. Vastaava säännös on lastensuojelulain (417/2007) 41 §:n 1 momentissa.

Rangaistussäännökset

109 § Eläinsuojelurikkomus

Useiden eläinsuojelurikkomuksia koskevien säännösten sisältö määräytyy tosiasialla vasta alemmanasteisella sääntelyllä, joten useissa tapauksissa selvästäkään laiminlyönnistä ei voitaisi määrätä rangaistusta ennen asetustasoisen sääntelyn antamista.

Esimerkiksi pykälän 2 momentin 20 kohdan mukaan eläinsuojelurikkomuksesta tuomittaisiin se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 63 §:n 1 momentissa säädetyn eläimiä koskevan luettelon pitämisen tai 2 momentissa tarkoitetun luettelon säilyttämisvelvollisuuden.

Kynnys tuomita tekijä eläinsuojelurikkomuksesta luettelon pitämisen laiminlyönnin vuoksi on kuitenkin asetettu varsin korkealle (ks. esim. Itä-Suomen hovioikeus 17.11.2020 t. 20/144232), koska eläinsuojelulain 26 §:n säännöksestä tai sen esitöistä ei käy ilmi, mitä luettelon tulisi sisältää. Vaikka luettelo olisi valvonnan kannalta hyödytön eikä siten täyttäisi lainsäädännön tarkoitusta, luettelon pitämisen laiminlyönnistä rankaiseminen ei silti tulisi kyseeseen sääntelyn epätasällisuuden vuoksi. Asetustasoisen sääntelyn puuttuessa tämä rangaistussäännös uhkaa jäädä tyhjäksi, eikä velvoitetta luettelon pitämisestä voida siten tehokkaasti valvoa.

Erinäiset säännökset

114 § Perittävät maksut

SVELL pitää kiitettävänä muutosta, jonka mukaan eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn, sirkuksen, kotieläinpihan, riistanhoidollisten tarhojen, ammattimaisen tai muuten laajamittaisen seura- ja harrastuseläinten pidon sekä luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen valvonnassa todettujen laiminlyöntien vuoksi tehtävistä uusintatarkastuksista perittäisiin jatkossa maksu.

Kiitettävänä pidetään myös muutosta, jonka mukaan muussakin eläinten hyvinvoinnin valvonnassa annettujen määräysten tai kieltojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisestä valvonnasta perittäisiin jatkossa maksu. Valvonnasta kerättävät maksut tulisi ohjata valvonnan resurssien turvaamiseen, kuten kunnallisessa ympäristöterveydenhuollossa tällä hetkellä tehdään.

118 § Valtion kunnille maksama korvaus

Pykälässä tulisi säätää siitä, että korvaus tämän lain mukaisten tehtävien hoidosta maksetaan sekä kunnaneläinlääkärille että kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle, sillä molemmat näistä ovat ehdotetun lain 74 §:ssä mainittuja viranomaisia.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Parsinavettojen käyttö tulee kieltää täsmällisellä laissa säädetyllä siirtymäajalla, eikä sallia epämääräisen käyttöiän loppuun asti. Rakennuksen käyttöikä voi pahimmillaan olla yli 100 vuotta. On täysin kohtuutonta ajatella, että vielä sadan vuoden päästä olisi sallittua pitää eläimiä parteen kytkettyinä. Käyttöikään perustuva sääntely edellyttää lisäksi valvonnalta perehtymistä rakennusvalvontaan, mikä aiheuttaa merkittävää hallinnollista kuormaa ja vaikeuttaa asianosaisten yhdenvertaista kohtelua. On välttämätöntä, että siirtymäajoista säädetään laissa yksiselitteisesti päivämäärinä.

SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika on vuoden 2035 loppuun mennessä.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Tiineytyshäkkien käyttö tulee sallia ainoastaan siemennystoimenpiteen aikana. Eläinten säilyttäminen tiineytyshäkissä useiden päivien ajan on haitallista eläinten hyvinvoinnille eikä siemennystyön käytännön vähäinen helpottaminen ole riittävä peruste aiheuttaa tätä merkittävää haittaa. Lisäksi eläimen tiineytyshäkissä pidon keston arviointi valvonnassa on käytännössä mahdotonta eikä yli viikon kestävää pitämistä voitaisi tehokkaasti valvoa.

Porsitushäkkien käyttö tulee kieltää täsmällisellä laissa säädetyllä siirtymäajalla, eikä sallia epämääräisen käyttöiän loppuun asti. Käyttöikää on mahdotonta valvoa, ja porsitushäkkejä voidaan korjaamalla pitää käyttökelpoisina vähintään vuosikymmeniä.

SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika on vuoden 2028 loppuun mennessä.

123 § Hevosen pitopaikkaa koskevat siirtymäsäännökset

Hevosten pitoa pilttuussa ei tule sallia lain voimaantulon jälkeen. Hevosten pitäminen pilttuussa on erittäin haitallista hevosen hyvinvoinnille, sillä hevonen ei pysty pilttuussa liikkumaan normaalisti eikä lepäämään luonnollisessa asennossa.

Liite 1

Tuotantoeläiminä ei tulisi saada pitää vesipuhvelia, strutsia tai emua, sillä mainittujen eläinten lajityypillisten käyttäytymistarpeiden täyttämistä ei voida riittävällä tavalla turvata ympärivuotisesti Suomessa.

Liitteen luettelo tulisi säätää käyttötarkoituksen mukaisesti jaettuina osiin, jotka olisivat elintarviketuotantoeläimet, turkiseläimet ja koe-eläimet, sen lisäksi että näiden alla eläinlajit olisi jaettu sallittuihin nisäkkäisiin ja lintuihin.

Laki kalastuslain muuttamisesta

58 b § Kalojen ja rapujen lopetus

Ehdotetun pykälän 1 momentin nimenomainen säännös, jonka mukaan saaliiksi otettava tai syöttinä käytettävä kala olisi lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla on tärkeä ja erittäin tarpeellinen.

Ehdotetun pykälän 3 momentin säännös, jonka mukaan lopetusvelvollisuus ei koskisi kerralla saatavaa suurta saalismäärää on sen sijaan haitallinen. Suurten saalismäärien kohdalla tulee edellyttää samaa lopetusvelvollisuutta kuin muidenkin saalismäärien kohdalla, mutta suuria saalismäärien käsitteleville toimijoille tulee tarjota kohtuullinen siirtymäaika tämän sääntelyn noudattamiseen.

SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika suurten saalismäärien kohdalla on 10 vuotta lain voimaantulosta.

Lisätiedot

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa yhdistyksen puheenjohtaja, lausunnot@svell.fi.

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry:n puolesta,

Jan Mattila, puheenjohtaja